

केन्द्रीय विद्यालय सङ्घटनम्, लखनऊ सम्भागः
सत्रान्त परीक्षा - 2023-24
विषयः- संस्कृतम्
कक्षा- अष्टमी
पूर्णांकाः- षष्टिः (60)
उत्तर कुञ्जिका/ अंक योजना

खण्डः- क अपठित अवबोधनम्- 05 अंकाः

प्रश्नोत्तरम् - 1 अपठित गद्यांशम्-

1. एकपदेन उत्तरत- $1 \times 2 = 2$

क. कृषिप्रधानः

ख. कृषकाः

2. पूर्णवाक्येन उत्तरत- $2 \times 1 = 2$

क. तक्षकाः काष्ठेन मञ्चान्, फलकान्, आसन्दिकाः च रचयन्ति।

3. भाषिक कार्यम्- $1/2 \times 2 = 1$

क. कृषिः इति कर्तृपदम्

ख. भू धातुः

प्रश्नोत्तरम्- 2 चित्रं दृष्ट्वा संस्कृतेन पञ्च वाक्यानि- $1 \times 5 = 5$

छात्राः भिन्न-भिन्न पञ्च संस्कृत वाक्यानि रचयन्ति, अतः स्व विवेकेन अंकानि प्रदीयतानि।

खण्डः- ख रचनात्मक लेखनम्- 10 अंकाः

प्रश्नोत्तरम्- 3 मञ्जूषातः पदानि चित्वा कथा पूरणम्- $1/2 \times 10 = 5$

क्रमशः- कश्चन, दूरे, नीचैः, यदा, तदा, यदि, तर्हि, परम्, च, सहसा।

प्रश्नोत्तरम्- 4 पदेन वाक्य रचना- $1 \times 5 = 5$

छात्राः भिन्न पञ्च वाक्यानि रचयन्ति, अतः स्वविवेकेन अंकानि प्रदीयतानि।

खण्डः- ग अनुप्रयुक्त व्याकरणम्- 15 अंकाः

प्रश्नोत्तरम्- 5 लकार परिवर्तनम्- $1 \times 4 = 4$

1. सा अध्यापने संलग्ना भविष्यति।

2. सः त्रयोदश वर्षकल्पः आसीत्।

3. महिलाः तडागात् जलं नयन्तु।

4. वयं प्रतिदिनं पाठं पठेम।

प्रश्नोत्तरम्- 6 सन्धिविच्छेदम् / सन्धिः- $1 \times 4 = 4$

1. घ. काल + अतिगामिनी

2. ग. सूर्याचलः

3. ख. तथैव

4. क. वृक्ष + अग्रवासी

प्रश्नोत्तरम्- 7 उचित मेलनम् - विशेषण- विशेष्य- $1/2 \times 4 = 2$

1. अयम् प्रदेशः

2. संस्कृति विशिष्टायाम् भारतभूमौ

3. महत्वाधायिनी संस्कृतिः

4. प्राचीने इतिहासे
प्रश्नोत्तरम्- 8 तृतीया विभक्तिं प्रयुज्य रिक्त स्थान पूरणम्- $1 \times 5 = 5$
क. मात्रा
ख. परिश्रमेण
ग. लेखन्या
घ. नेत्राभ्याम्
ङ. मित्रेण

खण्ड:- घ पठित अवबोधनम्- 25 अंकाः

प्रश्नोत्तरम्- 9 संवाद आधारित पूर्णवाक्येन उत्तराणि- $1 \times 4 = 4$

1. वैभवः विद्युदभावेन पीडितः गृहात् निष्क्रामति।
2. परमिन्दर् बहिः आगत्य पश्यति यत् वायुवेगः तु सर्वथाऽवरुद्धः।
3. सकलं जगत् पवनेन प्राणिति।
4. शरीरात् इति पदे पञ्चमी विभक्तिः।

प्रश्नोत्तरम्- 10 श्लोक आधारित पूर्णवाक्येन उत्तराणि- $1 \times 4 = 4$

1. मातापितरौ क्लेशं सहेते।
2. नृणाम् सम्भवे मातापितरौ क्लेशं सहेते।
3. मातापित्रोः क्लेशस्य निष्कृतिः वर्षशतैः अपि कर्तुं न शक्यते।
4. क्लेशम् इति शब्दस्य अर्थः पीडा।

प्रश्नोत्तरम्- 11 रेखांकित पदानि आधृत्य प्रश्न निर्माणम्- $1 \times 5 = 5$

- क. कस्याः विषयोऽयम्?
ख. कस्य घोषणा अस्ति?
ग. अहम् किम् स्वीकरोमि?
घ. कस्मात् पूर्वम् आयासं करोषि?
ङ. अम्बिका कुत्र उपविशति?

प्रश्नोत्तरम्- 12 कथनानां समक्षम् आम् तथा न लेखनम्- $1 \times 5 = 5$

- क. आम्
ख. न
ग. न
घ. न
ङ. आम्

प्रश्नोत्तरम्- 13 भिन्न प्रकृतिक पदचयनम्- $1/2 \times 4 = 2$

1. असहत्
2. लेखिका
3. मित्रम् / आम्रः
4. यानम्

प्रश्नोत्तरम्- 14 विपरीतार्थकपदानि- $1/2 \times 6 = 3$

- क. पृष्ठतः
ख. विरक्तिः
ग. अनादरः
घ. साहसः
ङ. कनिष्ठा
च. निन्दितम्/ गर्हितम्

प्रश्नोत्तरम्- 15 समानार्थकपदानि- $1/2 \times 4 = 2$

1. क्षितौ
2. भाति
3. विपश्चिञ्जनानाम्
4. शिखीनाम्

॥ इति ॥
